

J E E S U K S E N " I L T A R U K O U S "

Jh 17:6-10

(4PJS IIvk)

Jyväskylä

(22.05.2011)

Teksti:

Jeesus rukoili ja sanoi:

*"Minä olen ilmoittanut **sinun nimesi** niille ihmisille, jotka **valitsit maailmasta** ja annoit minulle. He olivat sinun, ja sinä uskoit heidät minulle. He ovat ottaneet omakseen **sinun sanasi ja tietävät** nyt, että kaikki, minkä olet minulle antanut, on tullut sinulta. Kaiken sen, minkä olet puhuttavakseni antanut, minä olen puhunut heille, ja he ovat ottaneet puheeni vastaan. Nyt he tietävät, että minä olen tullut sinun luotasi, ja **uskovat**, että sinä olet minut lähettänyt.*

*"Minä rukoilen heidän puolestaan. **Maailman puolesta minä en rukoile**, vaan niiden, jotka sinä olet minulle antanut, koska he kuuluvat sinulle. Kaikki, mikä on minun, on sinun, ja mikä on sinun, on minun, ja minun kirkkauteni on tullut julki heissä. (Jh 17:6-10)*

JOHDANTO

a. Tekstimme on Jeesuksen ylimmäispapillisen rukouksen johdannosta, jossa Jeesus puhuu Isälle suhteestaan seurakuntaan. Tekstimme lopussa Jeesus huomauttaakin, että tätä rukousta hän ei rukoile maailman puolesta.

b. Meillä Jeesuksen ylimmäispapillisen rukouksen tekstit ovat saarnateksteinä pääsiäisen jälkeen, vaikka syntyessään kyseinen rukous ajoittui ennen pääsiäistä, tarkemmin sanottuna kiirastorstai-iltan eli pitkäperjantain aattoon. Tekstimme on niin ollen katkelma Jeesuksen ”iltarukouksesta” sanan syvässä merkityksessä.

c. Otan lyhyestä tekstistämme tässä saarnassa kolme näköalaa esille. Ne ovat: 1) Jumalan nimi, 2) Jumalan valinta ja 3) Jumalan sana. Samalla kerron, että tämä saarna on hiukan poikkeuksellinen. Saarnaopissa eli homiletiikassa tällainen luettaisiin ns. opetussaarnojen piiriin.

1. JUMALAN NIMI

Jeesus sanoo tekstissämme: "Minä olen ilmoittanut **sinun nimesi** ihmisille" (17:6).

1.1. Raamatussa kaikilla nimillä, jopa paikan niillä, näyttää olevan merkitys ja sanoma. Nimi, myös ihmisen nimi, on Raamatussa Jumalan antama päällekirjoitus. Raamatussa nimi samaistetaan kantajaansa: "Mutta kaikille, jotka ottivat **hänet** vastaan, **hän** antoi voiman tulla Jumalan lapsiksi, niille, jotka uskovat hänen **nimeensä**" (Jh 1:12).

1.2. Jumalan nimeksi heprealaisen eli alkukielisen VT:n alussa ilmoitetaan **Elohim (El) ja JHWH Elohim**. Elohim on monikkomuoto. Hepreassa on toisin kuin meillä suomen kielessä kolme eri lukusijaa: yksikkö, kun puhutaan yhdestä, duali, kun puhutaan kahdesta ja monikko, kun puhutaan kolmesta tai useammasta; meillä suomen kielessä on vain kaksi lukusijaa: yksikkö ja monikko.

Monikkomuotoinen Jumalan nimi **Elohim** viittaa Jumalan **kolmiykseyteen**. Mainittakoon, että monikollisen Elohim-nimen yhteydessä olevat verbit, adjektiivit, pronominit ym. määreet ovat Raamatussa kuitenkin yksikössä, koska on kysymys yhdestä Jumalasta eikä monijumalaisuudesta eli polyteismista kuten pakanuudessa.

Nimi **Elohim** on johdettu sanasta "Alah", "vanhoa", joka kuvaa liittoa. Raamatussa **liittoajatus** on hyvin keskeinen. VT:n eri liitot, Nooan liitto, Siinain liitto jne ovat profeetallisia ja tähtäävät **uuteen liittoon**, liittoon Jeesuksen kanssa, joka on koko Jumalan ilmoituksen sanan päämäärä.

1.3. Ihmisen luomisesta alkaen VT käyttää Jumalasta myös nimeä **JHWH Elohim**. Jahve nimen merkitys selitetään meille Raamatussa Mooseksen kutsumusnäyn yhteydessä 2Ms 3. luvussa. Jahve merkitsee "Minä olin, minä olen, minä olen se, joka tulee. "Minä olen" on nimeksi varsin outo. Se on kuin avoin, kesken jäänyt lause. VT kyllä täydentää myöhemmin tämän kesken jääneen Jumalan nimen seitsemän kertaa. Sama ilmiö toistuu vielä UT:ssa. Sielläkin on seitsemän suurta "Minä olen", $\epsilon\gamma\omega\ \epsilon\iota\mu\iota$ -lausumaa. Tähän JHWH, $\epsilon\gamma\omega\ \epsilon\iota\mu\iota$ -nimen seitsenlukuun sisältyy valtaisa sanoma. Mutta tässä saarnassa emme voi siihen mennä. (Ks. kirjoitussarjaani Jumalan nimistä, Pyhäkön Lampun nrot 1/2010 – 3/2011 tai kirjaani "Hänen nimensä").

1.4. Jumalan vanhan liiton kansalle Jahve-nimi oli niin pyhä, että sen lausumista pidettiin sopimattomana ja niin ollen kiellettyä. Ja koska vanhassa hepreassa vokaaleja ei kirjoitettu lainkaan, ainoastaan konsonantit, lopulta katosi tieto, miten konsonantit JHWH pitäisi vokalisoida ja lausua. Siksi tutkijat ovat vielä tänäkin päivänä jossakin määrin epävarmoja, pitäisikö kyseinen Jumalan nimi lausua Jahve vai Jehova, kuten eräs kristinuskon ulkopuolelle pahasti harhautunut lahko eli Jehovan todistajat väittävät.

Jeesus sovelsi JHWH-nimen itseensä (Jh 8:24,58). Eikä ihme, sillä Jeesus sanoo: "Joka on nähnyt minut, on nähnyt Isän" (Jh 14:9), ja "Joka uskoo minuun, se ei usko minuun, vaan häneen, joka on minut lähettänyt" (Jh 12:44).

Niin ystävä hyvä, uskotko sinä Jeesukseen Jumalana? Tunnetko sinä hänet? Asia on tärkeä, sillä vain ne, jotka uskovat ja tuntevat Jeesuksen, uskovat ja tuntevat Isän, elävän kaikkivaltiaan Jumalan. Jeesus on Isän ilmoitus. Meille on tuttua se, kuinka monet sanovat, että kyllä he Jumalaan uskovat, mutta eivät he oikein ymmärrä, mitä virkaa sillä Jeesuksella on. Totuus on, että se, joka ei tunne Jeesusta ei tunne Jumalaakaan. Hänen jumalansa on hänen oma luomuksensa.

2. JUMALAN VALINTA

Jeesus sanoo tekstissämme: "Minä olen ilmoittanut sinun nimesi niille ihmisille, jotka **valitsit** maailmasta ja annot minulle. He olivat sinun, ja sinä uskoit heidät minulle" (Jh 17:6).

2.1. Vähäistä aikaisemmin Jeesus oli sanonut opetuslapsilleen: "Te ette valinneet minua, vaan minä valitsin teidät" (Jh 15:16). Jumalan valinta Kristuksessa koskettaa jokaista ihmistä, vaikka ns. reformoitu kristikunta kaksinkertaisine ennaltamääräämis- eli predestinaatio-oppeineen väittää, että Jumala olisi ennalta määrännyt toiset pelastukseen ja toiset kadotukseen.

Raamatun mukaan ketään ei ole jätetty Jumalan rakkauden ulkopuolelle. Jeesus kuoli Golgatalla kaikkien ihmisten kaikkien syntien tähden. Ketään Jumala ei ole valinnut kadotukseen. Hän tahtoo, "että kaikki ihmiset pelastuisivat ja tulisivat tuntemaan totuuden" on suora lainaus Raamatusta (1Tm 2:4). Tosin kaikki ihmiset eivät ota Kristuksen sanaa ja Kristusta vastaan, vaan torjuvat hänet. Ja sen Jumala on toki ennalta kyllä tiennyt, mutta ennalta tietäminen (*praescientia*) on aivan eri asia

kuin ennalta määrääminen (*praedestinatio*).

Tosin Raamatussa on kohtia (kuten Rm 9. luku), joiden perusteella voi pinnallisen asiaan paneutumisen pohjalta saada käsityksen, että Raamattu opettaisi edellä mainitsemaani kaksinkertaista predestinaatiota, eli että Jumala olisi ennalta jo määrännyt toiset kadotukseen, toiset pelastukseen. Tässäkin meitä auttaa, jos pidämme kiinni Lutherin (*hermeneuttisesta*) neuvosta, jonka mukaan Raamattua tulee selittää ennen muuta Raamatulla ja meille vaikeita kohtia yksiselitteisen selvillä kohdilla. Samalla todettakoon, että ne Raamatun kohdat, jotka puhuvat Jumalan iankaikkisesta rakkaudesta kaikkia ihmisiä kohtaan eli yksinkertaisen predestinaation puolesta, ovat niin selviä, että niitä voi tulkita vain yhdellä tavalla. Sellainen on esimerkiksi edellä lainaamani Paavalin sana: Jumala tahtoo, ”että kaikki ihmiset pelastuisivat ja tulisivat tuntemaan totuuden” (1Tm 2:4). Siksi näistä kohdista tulee etsiä apua niiden Raamatun tekstien ymmärtämiseen, jotka näyttävät puhuvan kaksinkertaisen predestinaation puolesta. (Kirjapöydällä on tarjouksessa kaksiosainen Roomalaiskirjeen selitysteokseni, jonka II osan lopussa on seikkaperäinen liiteluku predestinaatiosta [nro 3]).

2.2. Jumalan sanan kuuleminen on aina vastuullista. Ilmestyskirjan lopussa olevassa viimeisen tuomion kuvauksessa sanotaan: ”Ja minä näin suuren, valkean valtaistuimen ja sillä istuvaisen, jonka kasvoja maa ja taivas pakenivat, eikä niille sijaa löytynyt. Ja minä näin kuolleet, suuret ja pienet, seisomassa valtaistuimen edessä, ja kirjat avattiin; ja avattiin toinen kirja, joka on elämän kirja; ja kuolleet tuomittiin sen perusteella, mitä kirjoihin oli kirjoitettu, tekojensa mukaan” (Ilm 20:11-12).

2.3. ”Kirjat avattiin... ja kuolleet tuomittiin sen perusteella, mitä kirjoihin oli kirjoitettu.” Mitä tämä merkitsee? Se merkitsee sitä, että se päätös, jonka täällä ajassa vanhempamme tekivät silloin, kun he veivät meidät pyhälle kasteelle ja se sydämen päätös, jonka me ymmärtävään ikään tultuamme teimme Jumalan sanaa kuullessamme, olikin iankaikkisuuspäätös. Siitä vietiin merkintä ”Elämän kirjaan” tai pyyhittiin merkintä sieltä pois sen mukaan, miten Jumalan kutsuun silloin vastasimme. Ajan rajan takana ei ole enää sijaa muutokselle, vaikka Rooman kirkko onkin sellaiseen viittaavan dogmin keksinyt. Myös eräitten protestanttien ns. apokatastasisoppi eli universalismi, jonka mukaan kaikki ihmiset kerran pelastuisivat, on ehdottomasti Raamatun vastainen.

Myös tämän saarnan päätökseksi – jokaisen messun tavoin – pyydän kaikkia yhtymään ikivanhaan Nikaian uskontunnustukseen. Onko se myös sinun uskosi ilmaus vai vain ulkokohtainen huulten höpinä vai pysyvätkö huulesi peräti suljettuina? – Tätä meiltä kysytään tässä saarnan toisessa kohdassa.

3. JUMALAN SANA

Jeesus sanoo rukouksessaan Isälle uskovistaan: ”He ovat ottaneet omakseen sinun **sanasi** ja **tietävät** nyt, että kaikki, minkä olet minulle antanut, on tullut sinulta” (17:6-7).

3.1. Ensiksikin, Jeesuksen sanoissa korostuu tämä: ”Ovat ottaneet omakseen sinun **sanasi**.” Jumalan Sana on armonväline. Siksi suhtautuminen Raamattuun ja raamatulliseen opetukseen ja julistukseen on kristilliselle kirkolle elämän ja kuoleman kysymys.

Tässä juuri on kirkkomme kriisi tänä aikana. Osa teologisten tiedekuntiemme opettajista, jotka kouluttavat pappeja meidän kirkollemme, on hukannut Raamattunsa ja menettänyt uskonsa sen sanomaan historiallisena totuutena jo aika päiviä. Piispat ja muukin kirkkomme johto levittelee tilanteen edessä alistuvasti vain käsiään, koska itsekin ovat saman opetuksen uhreja. Liturginen

koreografia lisääntyy koko ajan kirkossamme, mutta Jumalan ilmoituksen sana joutuu väistymään sen tieltä.

Apostoli Johannes sanoo evankeliuminsa lopulla: "Nämä ovat kirjoitetut, että te uskoisitte, että Jeesus on Kristus, Jumalan Poika, ja että teillä uskon kautta olisi elämä hänen nimessään" (Jh 20:31).

Johannesta lukuun ottamatta apostolit antoivat henkensä uskonsa ja sanomansa vakuudeksi. Raamattu kestää.

3.2. Toiseksi, Jeesuksen rukouksessa Isälle korostuvat myös sanat ”**tietävät**” ja ”**uskovat**”: ”Nyt he **tietävät**, että minä olen tullut sinun luotasi, ja **uskovat**, että sinä olet minut lähettänyt” (17:8).

Tietäminen ja uskominen muodostavat yhden kokonaisuuden. Oikealla uskolla on tiedollinen asiapohjansa, se perustuu Jumalan ilmoittamaan totuuteen. Jumalan lasten usko ei ole tiedon vastakohta tai tiedon korvike, kaikkein viimeiseksi pelkkä tunnetila eli haihattelua tai pimeässä viheltelyä epävarmuuden ja pelon peittämiseksi, vaan me saamme olla varmat siitä, että Jeesus on Jumalan Poika, maailman Vapahtaja. Tässä on oleellinen ero kristillisen uskon ja pakanauskontojen välillä.

Todettakoon tässä yhteydessä, että KR-92 on jättänyt tekstimme 8. jakeen suomennoksesta yhden tärkeän sanan pois. Kreikkalainen teksti nimittäin sanoo: Nyt he ”tietävät **todella** (ἐγνώσαν **ἀληθῶς**), että minä olen tullut sinun luotasi, ja uskovat, että sinä olet minut lähettänyt”.

3.3. Kolmanneksi, Jeesus sanoo rukouksessaan Isälle uskovistaan: ”He ovat **ottaneet omakseen** (τετήρηκαν) sinun sanasi” (John 17:6). τετήρηκαν on ”τηρεω”-verbin perfektimuoto. Perfektimuodolla UT ilmaisee tässä sitä, että Jeesuksen omat ”ovat ottaneet Jumalan sanan vastaan, niin että he edelleen – ja loppuun asti – pitävät siitä kiinni” ja pysyvät siinä. – Sopiihan tämä myös sinuun!

PÄÄTÖS

1. Ystävä hyvä, tahtoisin sanoa sinulle ihmisten ja enkelien kielellä: "Usko, mitä Raamatussa on kirjoitettu, ja sinä saat sen, mitä Jumala on Raamatussa luvannut, iankaikkisen elämän Jumalan luona.

2. Ystävä hyvä, jos koska niin meidän aikanamme on syytä tehdä niin kuin Raamattu ja luterilaiset tunnustuskirjamme kehottavat. Meidän jokaisen tulee itse tutkia ahkerasti Raamattua ja arvostella Raamatun sanalla kaikki kuulemamme kristillisyyden nimissä annettu opetus ja julistus (1Kr 14:29; Apt 17:11; Jh 5:39).

2. Ystävä hyvä, kun turvaat Raamatussa meille ilmoitettuun Jeesukseen, sinun uskosi ei raukea tyhjiin. Emme nimittäin tee taivasmatkaamme yksin, itsemme varassa. Samainen Kristus Jeesus, jonka ajallisen elämän viimeisestä ”iltarukouksesta” tämän päivän saarnatekstimme on, jatkaa suurena Ylimmäisenä pappinamme työtään taivaissa. Hän rukoilee alin omaa uskoviensa puolesta taivaallista Isää, että tämä vahvistaisi meidän uskoamme niin, ettei se raukeaisi tyhjiin. – Siksikin ole kiitetty ja ylistetty Herramme Jeesus Kristus nyt ja aina!

Amen.